

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОДГОВОРНОСТИ ЗА КРШЕЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА

Члан 1.

У Закону о одговорности за кршење људских права („Службени гласник РС, бр 58/03), члан 3. мења се и гласи:

„Људска права у смислу овог закона јесу права предвиђена Међународним пактом о грађанским и политичким правима, које је потписала и ратификовала Социјалистичка Федеративна Република Југославија, права и слободе човека и грађанина предвиђене Уставом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије из 1974. године, Уставом Савезне Републике Југославије из 1992.године, Уставом Републике Србије из 1990. године, Повељом о људским и мањинским правима и грађанским слободама из 2003. године и Уставом Републике Србије.“

Члан 2.

У члану 10. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Поступак лустрације спроводи се и према лицима која су обављала функције, односно послове из става 1. тачка 1. до 21. овог члана.“

У члану 10. став 1. тачка 9. уместо речи: „извршно веће покрајине“ треба да стоји „покрајинска влада“.

Члан 3.

Члан 18. мења се и гласи:

„Према лицу које обавља функцију и послове из члана 10. став 1. овог закона и лицу из члана 10. став 2. овог закона, Комисија покреће и спроводи накнадни поступак лустрације по службеној дужности.“

Члан 4.

У члану 23. став 1, уместо речи: „Врховног суда Србије“, треба да стоји: „Врховног касационог суда Србије“.

Члан 5.

У члану 32. став 1, иза речи: „из члана 10.“ додају се речи: „став 1. и 2.“.

Члан 6.

У члану 33. став 1. и 2. речи: „из члана 10.“ замењују се речима: „ из члана 10. став 1.“.

Члан 7.

У члану 34. став 3, број: „10“ замењује се бројем: „20“.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 8.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о одговорности за кршење људских права садржан је у члану 97. тачка 2. Устава Републике Србије којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права грађана; уставност и законитост; поступак пред судовима и другим државним органима; одговорност и санкције за повреду слобода и права грађана утврђених Уставом и за повреду закона, других прописа и општих аката; амнестије и помиловања за кривична дела.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о одговорности за кршење људских права усвојен је 2003. године, са циљем да се отклоне могуће сметње и препреке изградњи демократског друштва у Србији у процесу демократизације, после промена на политичкој сцени Србије остварених 5. октобра 2000. године.

Закон је заснован на концепту „меке лустрације“, јер не предвиђа ни кривично-правне, нити административне (прекршајне) санкције за лица према којима се покрене поступак утврђивања одговорности за кршење људских права. При доношењу Закона сматрало се да је рок од десет година, предвиђених за његову примену, довољан и примерен да се оствари одговорност за кршење људских права.

Због недовољне политичке спремности неопходне за примену Закона, овај Закон уопште није примењен. Та чињеница ствара подозрење према држави Србији и њеним институцијама, не само у процесу интеграције државе Србије у правни и политички поредак Европе, већ и њено сврставање међу државе са изграђеним демократским поретком. Због непримењивања овог Закона створено је и неповерење грађана Републике Србије у правни поредак државе и компетентност њених органа и институција.

Елементарни принцип демократског друштва је доследна примена Закона, па стога чињеница да је у Републици Србији усвојен Закон, који уопште није примењен ни у једном случају, даје основа за сумњу у спремност и компетентност Републике Србије да извршава своје обавезе из међународних уговора, конвенција и других аката међународних права.

Нереална су било каква очекивања о интеграцији државе Србије у европске и друге међународне институције, уколико 2013. године безуспешно истекне рок за примену овог Закона.

Стога је неопходно, пре свега, продужити рок за доследну примену Закона, а истовремено предузети организационе, финансијске, кадровске и друге мере за примену Закона..

Коначно, иако је то јасно из концепта самог Закона, нужно је истаћи да Закон није персонално усмерен према било којем појединцу, нити према било којој политичкој партији, јер је концепт Закона заснован на цивилизацијском принципу да се из процеса изградње демократског друштва елиминишу лица за која се по прописаном поступку утврди да су одговорна за кршење људских права, а то је, свакако, заједнички циљ свих политичких партија, а пре свега грађана Србије.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ РЕШЕЊА

Одредбом члана 1. Предлога закона о изменама и допунама Закона о одговорности за кршење људских права мења се члан 3. Закона о одговорности за кршење људских права („Службени гласник Републике Србије, бр 58/03) и додају се акти који су донети након усвајања овог Закона. Ти акти су Повеља о људским и мањинским правима и грађанским слободама из 2003. године и Устав Републике Србије из 2006. године.

Чланом 2. Предлога закона проширује се број лица према којима се спроводи поступак лустрације, и усаглашава се са прописима и законима који су донети након усвајања Закона 2003. године.

Чланом 3. Предлога закона усаглашава се Закон о одговорности за кршење људских права са чланом 2. Предлога закона о изменама и допунама закона о одговорности за кршење људских права.

Чланом 4. се Закон о одговорности за кршење људских права усаглашава са прописима донетим након усвајања Закона.

Чланом 5. усаглашава се члан 32. став 1. Закона о одговорности за кршење људских права са променом која је учињена чланом 2. Предлога закона о изменама и допунама Закон о одговорности за кршење људских права.

Чланом 6. усаглашава се члан 33. ст. 1. и 2. Закона о одговорности за кршење људских права са променом која је учињена чланом 2. Предлога закона о изменама и допунама Закон о одговорности за кршење људских права.

Чланом 7. се продужава важење овог Закона са 10 на 20 година.

Чланом 8. се прописује ступање на снагу овог Предлога закона.

IV АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Како је од 2003. године на снази Закон о одговорности за кршење људских права, а с обзиром да је 2003 године донета Повеља о људским и мањинским правима и слободама, као и Устав Републике Србије 2006 године, неопходно је ова решења имплементирати у постојеће законско решење. Такође, с обзиром да се приближава рок истека времена примене овога закона, неопходно је продужити његову примену.

Продужавањем рока важења овог закона и његовом доследном применом из јавног и политичког живота Републике Србије, као и из органа државне управе биће искључени кадрови одговорни за све видове репресије која је спровођена над грађанима Републике Србије у прошлости. На тај начин се показује врло јасан отклон према лошим примерима из прошлости и њихова осуда, а са друге стране успоставља се цивилизован степен односа у друштву, као и већи степен одговорности према будућности.

V ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна средства из буџета Републике Србије.

VI РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Доношење овог Закона по хитном поступку предлаже се да би што пре почела његова примена. Закон о одговорности за кршење људских права усвојен је 30. маја 2003. године и потребно је донети ове измене и допуне да би он био примењиван и да би се по њему поступало.